

VĚSTNÍK

MINISTERSTVA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Květen 2003

Ročník XIII

Částka 5

METODICKÉ POKYNY A NÁVODY

Metodický pokyn odboru ochrany vod Ministerstva životního prostředí k zabezpečení hlásné a předpovědní povodňové služby

Účelem tohoto pokynu je upřesnění systému hlásné a předpovědní povodňové služby, prováděné podle zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

1. Vymezení hlavních pojmů

Povodňové orgány jsou definované vodním zákonem a jsou oprávněné k řízení, organizaci a kontrole opatření k ochraně před povodněmi.

Orgány krizového řízení jsou definované zákonem č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů a jsou oprávněné přípravou a řízením opatření za krizové situace. Orgány krizového řízení přebírají oprávnění a povinnosti povodňových orgánů v případě vyhlášení stavu nebezpečí nebo nouzového stavu podle krizového zákona. Nařízením vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 a 28 krizového zákona, ve znění pozdějších předpisů je specifikován obsah a způsob zpracování krizového plánu, náležitosti a způsob zpracování plánu krizové připravenosti, činnost a složení krizových štábů a složení bezpečnostních rad.

Integrovaný záchranný systém (IZS) je definován zákonem č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů jako koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací. Základními složkami IZS jsou Hasičský záchranný sbor ČR (HZS), jednotky požární ochrany, zdravotnická záchranná služba a Policie ČR. Vyhláškou Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému, jsou stanoveny zásady koordinace složek IZS, podrobnosti o úkolech Operačních a informačních středisek (OPIS), způsobu zpracování dokumentace a podrobnosti o stupních poplachu poplachového plánu, zásady a způsob zpracování, schvalování a používání havarijních plánů.

Zvláštní povodeň vzniká poruchou na vodním díle (VD), která může vést až k jeho havárii včetně protržení hráze vodního díla, a může vést ke vzniku povodňové až krizové situaci na území pod vodním dílem. Ohrožené území může výrazně přesahovat záplavová území a jejich rozsah se v takovém případě vymezí v krizovém plánu. Metodický pokyn odboru ochrany vod Ministerstva životního prostředí pro stanovení účinků zvláštních povodní a jejich začlenění do povodňových plánů rozpracovává postupy kvantifikace zvláštních povodní a způsoby stanovení směrodatných limitů pro hodnocení míry vyplývajícího nebezpečí pro vodní díla, na nichž může dojít ke vzniku zvláštních povodní a určení účinků zvláštních povodní v přilehlém území pod těmito díly. Havárie včetně protržení hráze vodního díla může být způsobena jak přírodní katastrofou, tak teroristickým a válečným napadením vodního díla s možným následným vznikem zvláštní povodně. Velký rozsah ohroženého území, značné destrukční účinky vzniklé povodňové vlny, nutnost zajistit včasné vyrozumění odpovědných orgánů, varování obyvatelstva a včasnou úplnou evakuaci obyvatel, zvířat a majetku z ohroženého území, vyžaduje krizové plánování a řízení a je řešena **Plánem ochrany území pod vybranými vodními díly před zvláštní povodní** (viz Vyhláška Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému).

Povodňový plán je dokument obsahující souhrn organizačních a technických opatření, potřebných k odvrácení nebo zmírnění škod při povodních na životech a majetku občanů a společnosti a na životním prostředí v rámci určitého územního celku, pozemku nebo stavby (viz TNV 75 2931).

Hlásná povodňová služba zabezpečuje informace povodňovým orgánům pro varování obyvatelstva a k řízení a vyhodnocování opatření na ochranu před povodněmi. Hlásnou povodňovou službu organizují povodňové orgány a podílejí se na ní ostatní účastníci ochrany před povodněmi. K zabezpečení hlásné povodňové služby organizují povodňové orgány obcí v případě potřeby hlídkovou službu. Podrobnosti o organizaci hlásné povodňové služby upravují povodňové plány.

Odborné pokyny pro hlásnou povodňovou službu (dále jen Odborné pokyny) vydává Český hydrometeorologický ústav (dále jen ČHMÚ) a obsahují odborná pravidla pro pozorování a hlášení povodňových stavů, vyhlášení stupňů povodňové aktivity a evidenční listy hlásných profilů kategorie A a B (příloha č. 1).

Hlásný profil je místo na vodním toku sloužící ke sledování průběhu povodně. Hlásné profily se podle významu rozdělují do tří kategorií.

Základní hlásné profily - kategorie A - jsou vybrané profily s vodoměrnými stanicemi na významných vodních tocích. Informace z těchto profilů jsou nezbytné pro řízení opatření k ochraně před povodněmi na národní úrovni, nebo jsou využívány pro předpovědní povodňovou službu. Jsou profesionálně provozované ČHMÚ nebo správci povodí.

Doplňkové hlásné profily - kategorie B – jsou profily na vodních tocích, které jsou nezbytné pro řízení opatření k ochraně před povodněmi na regionální (krajské) úrovni. Jsou zřizovány krajskými úřady a provozovány místně příslušnými obcemi.

Pomocné hlásné profily – kategorie C – jsou účelové profily na vodních tocích, které mohou zřídit a provozovat pro své potřeby obce nebo vlastníci ohrožených nemovitostí.

Stupně povodňové aktivity (SPA) vyjadřují míru povodňového nebezpečí. Jsou vázány na směrodatné limity, jimiž jsou zpravidla vodní stavy nebo průtoky v hlásných profilech na tocích, popřípadě na mezní nebo kritické hodnoty jiného jevu (denní úhrn srážek, hladina vody v nádrži, vznik ledových nápěchů a zácp, chod ledu, mezní nebo kritické hodnoty sledovaných jevů z hlediska bezpečnosti vodního díla a pod.). U zvláštních povodní vyjadřují vývoj a míru povodňového nebezpečí na vodním díle a na území pod ním.

- 1. stupeň povodňové aktivity - bdělost** - nastává při nebezpečí povodně a zaniká, pominou-li příčiny takového nebezpečí. Za stav bdělosti se pokládá rovněž situace takto označená předpovědní povodňovou službou. Na vodním díle nastává také při nepříznivém vývoji bezpečnosti VD, odvozeném podle hodnocení sledovaných jevů a skutečností v rámci výkonu TBD, nebo při zjištění mimořádných okolností, jež by mohly vést ke vzniku zvláštní povodně. Nebezpečí vzniku souvisí s provozní situací, při které může dojít k mimořádnému vypouštění nebo k odtoku, při kterém je dosažen stav 1. SPA na vybraném vodočtu.
- 2. stupeň povodňové aktivity - pohotovost** - vyhláší příslušný povodňový orgán když nebezpečí povodně přerůstá v povodeň a v době povodně, když však ještě nedochází k větším rozlivům a škodám mimo koryto. Vyhláší se také při pokračujícím nepříznivém vývoji bezpečnosti VD, nebo při mimořádném vypouštění vody nebo odtoku z vodní nádrže, při které bude dosažen stav 2. SPA na vybraném vodočtu. Bezpečnost díla se odvozuje podle stavu a vývoje sledovaných jevů a skutečností v rámci výkonu TBD při hodnocení překročení mezních hodnot vybraných veličin.
- 3. stupeň povodňové aktivity - ohrožení** - vyhláší příslušný povodňový orgán v době povodně při bezprostředním nebezpečí nebo při vzniku větších škod, ohrožení majetku a životů v záplavovém území. Vyhláší se také při vzniku kritické situace na VD podle vyhodnocení TBD při dosažení kritických hodnot sledovaných jevů a skutečností, pokud hrozí havárie díla doprovázená nebezpečím vzniku narušení vzdouvacího tělesa (hráze)

VD, nebo za mimořádného vypouštění vody při použití nouzových opatření s vyvoláním povodňové průtoky, při kterém bude dosažen stav 3. SPA na vybraném vodočtu.

Krizová situace při živelní pohromě je mimořádná událost, při níž je vyhlášen krizový stav (stav nebezpečí nebo nouzový stav).

Předpověď je kvantifikovaná informace předpovědní povodňové služby o očekávaných srážkách, vodních stavech nebo průtocích v určeném místě a čase. Vydává se buď pravidelně nebo při povodni (mimořádná povodňová předpověď).

Předpovědní povodňová služba informuje povodňové orgány, popřípadě další účastníky ochrany před povodněmi, o možnosti vzniku povodně a o dalším nebezpečném vývoji, o hydrometeorologických prvcích rozhodných pro vznik a vývoj povodně, zejména o srážkách, vodních stavech a průtocích ve vybraných (předpovědních) profilech. Tuto službu zabezpečuje ČHMÚ ve spolupráci se správci povodí.

Předpovědní profil je místo na vodním toku, pro které je vydávána předpověď vodních stavů nebo průtoků.

Upozornění ČHMÚ je mimořádná varovná zpráva předpovědní povodňové služby, upozorňující na možnost výskytu extrémních meteorologických nebo hydrologických jevů, zejména možnost výskytu extrémních srážek a možnost výrazného stoupnutí hladin vodních toků s překročením směrodatných limitů pro stupně povodňové aktivity.

Výstraha ČHMÚ je mimořádná varovná zpráva předpovědní povodňové služby, která se vydává, pokud je nebezpečný jev očekáván s dostatečně velkou pravděpodobností nebo pokud již nastal a dále potrvá. Předpokládá se překročení směrodatných limitů druhého a třetího stupně povodňové aktivity.

Informační zpráva informuje povodňové orgány a účastníky ochrany před povodněmi o vývoji povodňové situace, s cílem umožnit jim vyhodnocení povodňové situace pro řízení a zajišťování opatření k ochraně před povodněmi.

2. Kriteria výběru hlásných profilů

Hlásné profily kategorie A a B se zřizují na tocích na tocích, které splňují tato kriteria:

- při ústí toku je $Q_{100} > 100 \text{ m}^3/\text{s}$
- při ústí toku je plocha povodí $P > 150 \text{ km}^2$ a $Q_{100} > 50 \text{ m}^3/\text{s}$

Uvedená kriteria jsou orientační. V odůvodněných případech je možno vybrat i vodní toky menší.

Výběr hlásných profilů kategorie A provádějí regionální pracoviště ČHMÚ spolu se správci povodí a tento výběr projednávají s místně příslušnými krajskými úřady. Orientační počet hlásných profilů kategorie A na toku podle velikosti povodí je:

- pro toky s plochou povodí 300 - 1000 km^2 1 profil na 300 km^2
- pro toky s plochou povodí 1000 – 2500 km^2 1 profil na 500 km^2
- pro toky s plochou povodí nad 2500 km^2 individuální posouzení

Doporučuje se jako hlásné profily začlenit odtokové profily přehradních nádrží ovlivňujících povodňový režim a profily na hraničních tocích vyplývající z mezinárodních závazků ČR.

Výběr hlásných profilů kategorie B provádějí krajské úřady podle doporučení regionálních pracovišť ČHMÚ nebo správců povodí a tento výběr projednávají s místně příslušnými obcemi. Hlásné profily kategorie B doplňují profily kategorie A tak, aby byla celkově splněna tato orientační kriteria :

- pro toky s plochou povodí do 300 km² 1 profil na 100 km²
- pro toky s plochou povodí 300 - 1000 km² 1 profil na 150 – 200 km²
- pro toky s plochou povodí 1000 – 2500 km² 1 profil na 300 - 400 km²
- pro toky s plochou povodí nad 2500 km² individuální posouzení

Hlásné profily kategorie A a B se uvádějí v Odborných pokynech a v povodňových plánech všech stupňů.

Výběr hlásných profilů kategorie C provádějí obce nebo vlastníci ohrožených nemovitostí na vodních tocích podle svých individuálních potřeb, pokud jim nepostačují profily kategorie A nebo B. Hlásné profily kategorie C jsou uvedeny v povodňových plánech obcí a ohrožených subjektů.

Obce mohou také v případě potřeby budovat **lokální automatické výstražné systémy** pro případ náhlých povodní z přívalových srážek. Tyto systémy zahrnují automatické stanice pro sledování srážek v povodí a vodních stavů v tocích s přenosem hodnot do lokálního centra. Nutné je plně automatizované vyhodnocení měřených hodnot a oznámení překročení zadaných kritérií. Lokální výstražné systémy mají význam hlavně na menších horských a podhorských tocích.

3. Doporučené vybavení hlásných profilů

Hlásné profily kategorie A zřizují a provozují ČHMÚ nebo správci povodí. Doporučené minimální vybavení hlásného profilu kategorie A je:

- stabilizovaný vodoměrný profil
- vodoměrná stanice (ČHMÚ nebo správci povodí) s vodočetnou lať a místním záznamem
- automatická stanice s přenosem dat do sběrného centra (předpovědní pracoviště ČHMÚ nebo vodohospodářský dispečink správce povodí)
- měrná křivka průtoků ověřená ČHMÚ

Tyto stanice jsou vybavovány zařízením pro dálkový přenos údajů na pracoviště provozovatele. Významné vodoměrné stanice jsou dosažitelné také telefonem. Vybavení hlásného profilu kategorie A zajišťuje provozovatel vodoměrné stanice.

Hlásné profily kategorie B zřizují krajské úřady a provozují místně příslušné obce. Přitom mohou po dohodě využít profilů s vodoměrnou stanicí ČHMÚ nebo správců povodí, které nejsou zařazeny v kategorii A. Doporučené minimální vybavení hlásného profilu kategorie B je:

- vodočetná lať
- orientační měrná křivka průtoků

Podle možností a potřeb provozovatele lze doplnit další vybavení. Vybavení hlásného profilu kategorie B zajišťuje místně příslušný krajský úřad.

Hlásné profily kategorie C zřizují a provozují obce nebo vlastníci ohrožených nemovitostí. Doporučené minimální vybavení hlásného profilu kategorie C je vodočetná lať nebo alespoň 3 značky vodních stavů (např. na pilíři mostu) odpovídající směrodatným limitům pro SPA s barevným rozlišením (1. SPA – zelená, 2. SPA – žlutá, 3. SPA – červená) nebo s římskými číslicemi. Vybavení hlásného profilu kategorie C zajišťuje jeho provozovatel.

4. Stanovení vodních děl s předpokládaným nebezpečím vzniku zvláštní povodně.

Jedná se o VD, kde nelze vyloučit vznik alespoň jednoho typu zvláštní povodně, které může vyvolat nebezpečí ohrožení lidských životů a vzniku škod v důsledku zaplavování území pod vodním dílem.

Posuzují se všechna VD I. až III. kategorie včetně ochranných hrází a odkališť. Specifikem ochranných hrází je, že jsou liniovou stavbou, která ochrannou funkci zastává jen občas a jen v určitém rozmezí kulminací povodňové situace. U odkališť navíc nelze vyloučit nebezpečí kontaminace okolí škodlivými látkami.

U VD IV. kategorie se možné účinky zvláštní povodně stanovují odborným posouzením nebo expertním odhadem pouze v případě, že zvláštní povodeň v důsledku narušení hráze může ohrozit území pod dílem významně jinak než při přirozené povodni.

Zvláštní povodně není třeba posuzovat u vodních děl, které splňují podmínky:

- a) výška hráze je nižší než 4 m a současně celkový objem nádrže nedosahuje 50 tis. m³ a při případném narušení hráze nemůže v přilehlém území pod dílem dojít k významnějším škodám,
- b) bez ohledu na velikost akumulovaného objemu nádrže, pokud výška hráze není vyšší než 1,5 m.

U ochranných hrází se zpravidla posuzují zvláštní povodně, které přísluší zvoleným typickým úsekům ohrázaného toku podle jeho významných přítoků, podle charakteru potenciálně zaplaveného území a podle umístění funkčních objektů, příp. plánovaných míst narušení hrází k odlehčení části povodňového průtoku.

5. Stanovení směrodatných limitů pro SPA podle vodních stavů v hlásných profilech

SPA se vyhláší na základě dosažení směrodatných limitů, vyjádřených vodními stavy v hlásném profilu nebo výjimečně průtoky. Tyto SPA platí pro určitý úsek toku (povodňový úsek), ke kterému je hlásný profil přiřazen.

Stanovení povodňových úseků je úzce provázáno s výběrem hlásných profilů. V celém úseku by měly být přibližně stejné charakteristiky povodňového režimu a přibližně stejný stupeň ochrany území před povodněmi. Za hranice povodňových úseků se obvykle volí zaústění významných přítoků, vodní díla významně ovlivňující povodňový režim, začátek nebo konec souvislé úpravy toku, zohlednit lze také administrativní hranice a umístění vodoměrných stanic. V odůvodněných případech je možné jednomu hlásnému profilu přiřadit povodňové úseky s výrazně odlišnými stupni ochrany území před povodněmi a tedy odlišnými směrodatnými limity pro SPA.

Dalším krokem je výběr kritického místa, případně kritického profilu v povodňovém úseku, které je rozhodující pro řízení opatření k ochraně před povodněmi, a stanovení průtoků, které v kritickém místě nebo místech budou odpovídat směrodatným limitům pro SPA. Doporučuje se nejprve stanovit směrodatné průtoky odpovídající 3. SPA, pak postupně 2. a 1. SPA. Výběr se provádí obvykle na základě zkušeností z minulých povodní a terénního průzkumu. Přitom je třeba charakterizovat povodňový úsek jako celek, tj. vyloučit jednotlivé nevýznamné objekty nebo zaplavení menších ploch v extravilánu. Pokud jsou k dispozici další podklady jako stanovení záplavového území, zaměření toku, zaměření podélného profilu hladiny vody za povodně, letecké nebo družicové snímky záplav, využijí se ve spojení s hydraulickými výpočty kritických hladin.

Směrodatné průtoky v kritickém profilu se převedou na odpovídající průtoky v hlásném profilu a následně na směrodatné vodní stavy v cm na vodočetné lati s rozlišovací úrovní 5 cm. Pouze ve výjimečných případech (např. na odtoku z vodních děl) jsou směrodatné limity pro SPA vyjádřeny přímo v průtocích.

V případě hlásných profilů kategorie C, pro které není k dispozici měrná křivka, je nutno stanovit směrodatné limity pro SPA odhadem na podkladě pozorovaného vztahu hladin vody za povodně v kritickém profilu a v hlásném profilu.

Kompetence pro stanovování směrodatných limitů pro SPA

Pro hlásné profily kategorie A stanovuje směrodatné limity pro SPA Ministerstvo životního prostředí. Návrh předkládá místně příslušný krajský úřad po projednání se správcem povodí, regionálním pracovištěm ČHMÚ, s dotčenými obcemi s rozšířenou působností v povodňovém úseku a s obcí, na jejímž území se hlásný profil nachází, a popřípadě dalšími dotčenými kraji v povodňovém úseku. Směrodatné limity pro SPA jsou uvedeny v Odborných pokynech a zapracovány do povodňových plánů všech stupňů.

Pro hlásné profily kategorie B stanovuje směrodatné limity pro SPA krajský úřad po projednání s dotčenými obcemi s rozšířenou působností v povodňovém úseku a s obcí, na jejímž území se hlásný profil nachází, a po konzultaci se správcem povodí, případně správcem toku (pokud se liší od správce povodí) a s regionálním pracovištěm ČHMÚ. Směrodatné limity pro SPA jsou uvedeny v Odborných pokynech a zapracovány do příslušných povodňových plánů.

Pro hlásné profily kategorie C stanovuje směrodatné limity pro SPA obec nebo vlastník ohrožené nemovitosti podle své vlastní potřeby. Výsledné hodnoty zařadí do svého povodňového plánu a oznámí je obecnímu úřadu s rozšířenou působností a správci toku.

6. Stanovení směrodatných limitů pro SPA podle dešťových srážek

Orientačně je možné usuzovat na nebezpečí nebo vznik povodně podle hodnot dešťových srážek a to hlavně na vodních tocích, kde nejsou zřízeny hlásné profily. Směrodatné limity pro SPA jsou vázány na denní úhrny naměřených srážek ve srážkoměrných stanicích na zasaženém území. Tyto stanice provozuje ČHMÚ, správci povodí a výjimečně i jiné instituce.

Doporučené směrodatné limity srážek pro SPA jsou uvedeny v Odborných pokynech. Tyto obecně doporučené směrodatné limity jsou rozlišeny podle jednotlivých oblastí (horské a podhorské oblasti, střední a nižší oblasti) a jsou vztaženy k 1. SPA a 2. SPA. Pro situace odpovídající 3. SPA směrodatné limity srážek uvedeny nejsou a doporučuje se vyhlášovat stav ohrožení podle hlásných profilů nebo terénního šetření na vodních tocích. Pro lokální automatické výstražné systémy je nutno stanovit směrodatné limity pro SPA individuálně.

7. Stanovení SPA při ledových jevech na tocích

Povodňové stavy na vodních tocích vznikají také v důsledku nebezpečných ledových jevů v období tání a v období mrazů. Období tání je nebezpečné, když teplé počasí často doprovázené dešťovými srážkami nastupuje po období mrazů, kdy ve větším rozsahu zamrzly vodní toky. Tehdy nastává za zvýšeného průtoku vody v tocích odchod ledu a ledové kry se v určitých místech kupí a tvoří ledové zácpy. V období mrazů dochází na úsecích vodních toků s dostatečnou rychlostí vody k chodu ledové kaše. Ta tvoří v určitých místech ledové nápěchy, které ucpávají koryto a vzdouvají vodu.

Odchod ledu doprovázený tvorbou zácp je obvykle způsoben zvýšeným průtokem vody, který rozláme ledovou pokrývku. Mezní průtok vody, který vyvolá odchod ledu, však nelze jednoznačně stanovit, neboť závisí na mnoha dalších činitelích. Stav bdělosti (1. SPA) nastává příchodem výrazně teplého počasí. Další stupně povodňové aktivity vyhláší povodňový orgán na návrh správce toku. Situace odpovídající 2. SPA nastává obvykle při chodu ledu nebo při nebezpečí chodu ledu. Situace odpovídající 3. SPA nastává při nebezpečném chodu ledu a tvorbě ledových zácp.

Výskyt ledových nápěchů závisí na velikosti a trvání mrazů a na průchodnosti koryta pro ledovou kaši. Místa na vodních tocích, která jsou náchylná ke tvorbě nápěchů, jsou většinou známá správci toku. Správce toku podle výsledků prohlídky toku v počátečním období mrazů

oznámi stav bdělosti (1. SPA) a podle dalšího vývoje situace navrhne povodňovému orgánu vyhlášení dalších stupňů povodňové aktivity.

8. Pozorování a hlášení vodních stavů v hlásných profilech

Pozorování v hlásných profilech zabezpečují jejich provozovatelé, kteří zasílají hlášení určeným příjemcům. Jejich seznam a způsob spojení je pro každý profil uveden v Odborných pokynech a v povodňových plánech.

Jako minimální četnost pozorování se doporučuje:

- za normální situace 1x denně (hlásné profily kategorie A)
- při upozornění nebo výstraze ČHMÚ 1x denně (všechny kategorie)
- při dosažení 1. SPA 2x denně
- při dosažení nebo vyhlášení 2. SPA 3x denně
- při dosažení nebo vyhlášení 3. SPA častěji podle potřeby nebo požadavku povodňového orgánu

Hlásné profily kategorie A jsou pozorovány pravidelně za normální situace i za povodně dobrovolnými pozorovateli ČHMÚ nebo provozními pracovníky správce povodí. Údaje z automatických stanic jsou přenášeny do sběrných center provozovatelů těchto sítí. Při dosažení směrodatných limitů pro SPA informuje provozovatel (tj. RPP ČHMÚ nebo VHD Povodí) příslušný krajský úřad a úřad obce s rozšířenou působností a předává mu v dohodnutém rozsahu informace o dalším vývoji.

Pro operativní informovanost obcí v povodňovém úseku toku při nebezpečí povodně a za povodně zajišťuje pozorování hlásného profilu také místně příslušná obec. Obec zasílá hlášení na obce ležící níže na toku, na příslušný úřad obce s rozšířenou působností, který informuje příslušný krajský úřad a OPIS HZS kraje. V případě selhání automatického sběru dat nebo standardního způsobu pozorování, zasílá obec hlášení na vyžádání provozovatele hlásného profilu také na RPP ČHMÚ nebo VHD Povodí.

Hlásné profily kategorie B jsou pozorovány při nebezpečí povodně a za povodně. Pozorování je zabezpečováno místně příslušnými obcemi, které mohou po dohodě využít zařízení ČHMÚ, správce toku nebo jiného subjektu na toku. Způsob pozorování a předávání údajů projedná s obcemi příslušný krajský úřad. Pokud jsou v těchto profilech automatické stanice ČHMÚ nebo správce povodí, jsou údaje přenášeny do jejich sběrných center.

Při nebezpečí povodně a za povodně zasílá místně příslušná obec hlášení na obce ležící níže na toku, na příslušný úřad obce s rozšířenou působností, který informuje příslušný krajský úřad, OPIS HZS kraje a dále RPP ČHMÚ nebo VHD Povodí (podle Odborných pokynů).

Hlásné profily kategorie C jsou pozorovány obcí nebo vlastníkem nemovitosti, kterému hlásný profil slouží, při nebezpečí povodně a za povodně podle potřeby. Hlášení z hlásných profilů kategorie C a hlášení z lokálních automatických výstražných systémů zasílají jejich provozovatelé při nebezpečí povodně a za povodně v případě vyžádání na příslušný úřad obce s rozšířenou působností a na OPIS HZS kraje.

9. Informační toky hlásné povodňové služby

Subjekty zapojené do předávání informací (informačních zpráv) hlásné povodňové služby jsou:

- ObÚ obecní úřad, povodňová komise obce (PKOb), určený pozorovatel
- ObÚ III. úřad obce s rozšířenou působností nebo jím učené pracoviště se stálým spojením, povodňová komise obce s rozšířenou působností (PKOb III)

- KÚ krajský úřad
- PKUP povodňová komise uceleného povodí
- VHD Povodí vodohospodářský dispečink správce povodí, informační podpora povodňové komise uceleného povodí (PKUP)
- VD vodní dílo, vlastník vodního díla
- VD TBD organizace ověřená výkonem technickobezpečnostního dohledu na vodních dílech I. a II. kategorie
- RPP ČHMÚ regionální předpovědní pracoviště ČHMÚ
- CPP ČHMÚ centrální předpovědní pracoviště ČHMÚ, které zastává i funkci RPP pro střeđočeskou oblast
- OPIS HZS GŘ operační a informační středisko MV-generálního ředitelství HZS ČR
- OPIS HZS KR operační a informační středisko HZS kraje
- OPIS HZS ÚO operační a informační středisko územního odboru HZS kraje (zpravidla pro území okresů)
- MŽP povodňová služba Ministerstva životního prostředí, informační podpora Ústřední povodňové komise (ÚPK)

Jakékoli zjištění nebezpečí nebo výskyt povodní v hlásných profilech i mimo hlásné profily hlásí obec na příslušný úřad obce s rozšířenou působností a ten informuje příslušné OPIS HZS ÚO, příslušný krajský úřad, RPP ČHMÚ a VHD Povodí.

Pro předávání informací hlásné povodňové služby se využívá všech dostupných informačních prostředků. Při komunikaci mezi ústředními a krajskými orgány a úřady obcí s rozšířenou působností se zpravidla využívá služeb OPIS HZS.

Vydá-li ČHMÚ informační zprávu, šíří se tato zpráva stejně jako výstraha nebo upozornění. Celý text informační zprávy se šíří až do úrovně obce s rozšířenou působností. Na ostatní obce lze předat pouze zkrácenou podobu této zprávy (např. pomocí krizových mobilních telefonů). Informační zprávy musí obsahovat přesné vymezení území, na které se mají rozeslat.

Při vzniku povodně operační a informační střediska HZS zajišťují vyrozumění základních i ostatních složek IZS a vyrozumění povodňových orgánů, případně dalších státních orgánů a orgánů územně samosprávných celků podle povodňových plánů.

Varovat obyvatelstvo a vlastníky nemovitostí před nebezpečím povodně jsou oprávněné a odpovědné povodňové orgány. Při nebezpečí z prodlení mohou spouštět varovací systém příslušné OPIS HZS.

Za informování obcí o povodňovém nebezpečí ve své územní působnosti je odpovědný krajský úřad prostřednictvím obcí s rozšířenou působností. Za informování fyzických a právnických osob ve své územní působnosti je odpovědná obec.

Vlastníci objektů na vodních tocích (přehrady, jezy, mosty a propustky) hlásí správci vodního toku jakékoli události vedoucí k omezení funkce nebo průtočnosti těchto objektů a podle situace informují příslušné OPIS HZS ÚO, příslušný obecní nebo krajský úřad a podávají návrhy na vyhlášení stupňů povodňové aktivity. Při zjištění ohrožení bezpečnosti vodního díla I. a II., případně III. kategorie informují jejich vlastníci i VD TBD.

V případě, že je z důvodu povodní vyhlášen krizový stav podle zákona č. 240/2000 Sb. (tj. stav nebezpečí nebo stav nouze), funguje hlásná povodňová služba jako při vyhlášení

3. stupně povodňové aktivity. Přenos informací je směřován i na příslušné orgány krizového řízení, které přebírají práva a povinnosti povodňových orgánů.

Schémata přenosu informací hlásné povodňové služby při přirozených povodních a při zvláštních povodních jsou uvedeny v příloze č. 2 a 3.

10. Informační toky předpovědní povodňové služby

Upozornění, výstrahy a informační zprávy ČHMÚ jsou rozesílány tak, aby se vždy dostaly v plném znění na úroveň krajských úřadů a úřadů obcí s rozšířenou působností. Na ostatní obce lze předat pouze zkrácenou podobu této zprávy (např. pomocí krizových mobilních telefonů). Upozornění, výstrahy a informační zprávy ČHMÚ musí obsahovat přesné vymezení území, na které se mají rozeslat.

Přitom se přednostně využívá spojových prostředků HZS a krizových mobilních telefonů. Pro předávání zpráv na krajský úřad a obce s rozšířenou působností musí být připraveny dva nezávislé způsoby. Doručení zpráv se zabezpečuje alespoň jednou cestou. Operační a informační střediska HZS zajišťují nepřetržitou pohotovost pro příjem zpráv a vyrozumění příslušných orgánů a složek IZS. Požadavky na vyrozumění a varování je nutné uplatnit na OPIS HZS GR (ústřední orgány) a na OPIS HZS příslušného kraje (krajské orgány a obce).

Aktuální hydrometeorologické informace a předpovědi předávají předpovědní pracoviště ČHMÚ také přímo na VHD Povodí a koordinují s nimi vydávání hydrologických předpovědí pro předpovědní profily, zejména na tocích ovlivněných provozem nádrží. Vlastníci vodních děl, která svým provozem významně ovlivňují průběh povodně, musí předpovědním pracovištěm poskytovat informace o provedených a plánovaných manipulacích na těchto VD.

Schéma přenosu informací předpovědní povodňové služby je uvedeno v příloze č. 4. Pro plošnou distribuci některých informací předpovědní povodňové služby (předpověď počasí, obecné upozornění nebo výstraha) může být použito také Internetu a veřejnoprávních sdělovacích prostředků.

11. Prověřování funkčnosti hlásné a předpovědní povodňové služby

Systém v rámci své působnosti prověřuje příslušný povodňový orgán formou cvičné výstrahy nebo upozornění. Cvičná výstraha nebo upozornění musí obsahovat výrazné označení, že se jedná o cvičení, a dále jasné pokyny, komu má být zpráva doručena a komu se má potvrdit příjem doručení, příp. odeslání výstrahy nebo upozornění. Vyhodnocení zabezpečuje povodňový orgán v součinnosti s HZS.

12. Přílohy

1. Vzor evidenčního listu hlásného profilu (Odborné pokyny)
2. Schéma přenosu informací hlásné povodňové služby při přirozených povodních
3. Schéma přenosu informací hlásné povodňové služby při zvláštních povodních
4. Schéma přenosu informací předpovědní povodňové služby

Ing. Jaroslav K i n k o r
ředitel odboru ochrany vod

EVIDENČNÍ LIST HLÁSNÉHO PROFILU - odborné pokyny

Staniční kategorie:

Tok:

Staniční:

Okres:

Obec:

Provozovatel stanice:

Centrum automatického sběru dat:

Staniční:

[km]

Číslo hydrologického pořadí:

Plocha povodí:

[km²]

Zeměpisné souřadnice:

Nula vodočtu:

[m n.m.] B

Procento plochy povodí toku:

Stupně povodňové aktivity: [cm] [m³.s⁻¹]

Platnost SPA pro úsek toku / Kritické místo:

běžlost

pohotovost

ohrožení

Průměrný roční stav:

[cm]

N-leté průtoky:

Q1

Q5

Q10

Q50

Q100

Průměrný roční průtok:

[m³.s⁻¹]

[m³.s⁻¹]

Odesílatel zpráv:

Četnost hlášení SPA: I.

II.

III.

Odesílatel podá zprávu:

Spojení na adresáta:

Příjemce dále vyrozumí:

Nejvyšší zaznamenané vodní stavy:

[cm] V. - XI.

[cm] XII. - IV.

Číslo vodohospodářské mapy:

Popis umístění profilu:

M 1:50 000

Schéma přenosu informací hlásné povodňové služby při přirozených povodních.

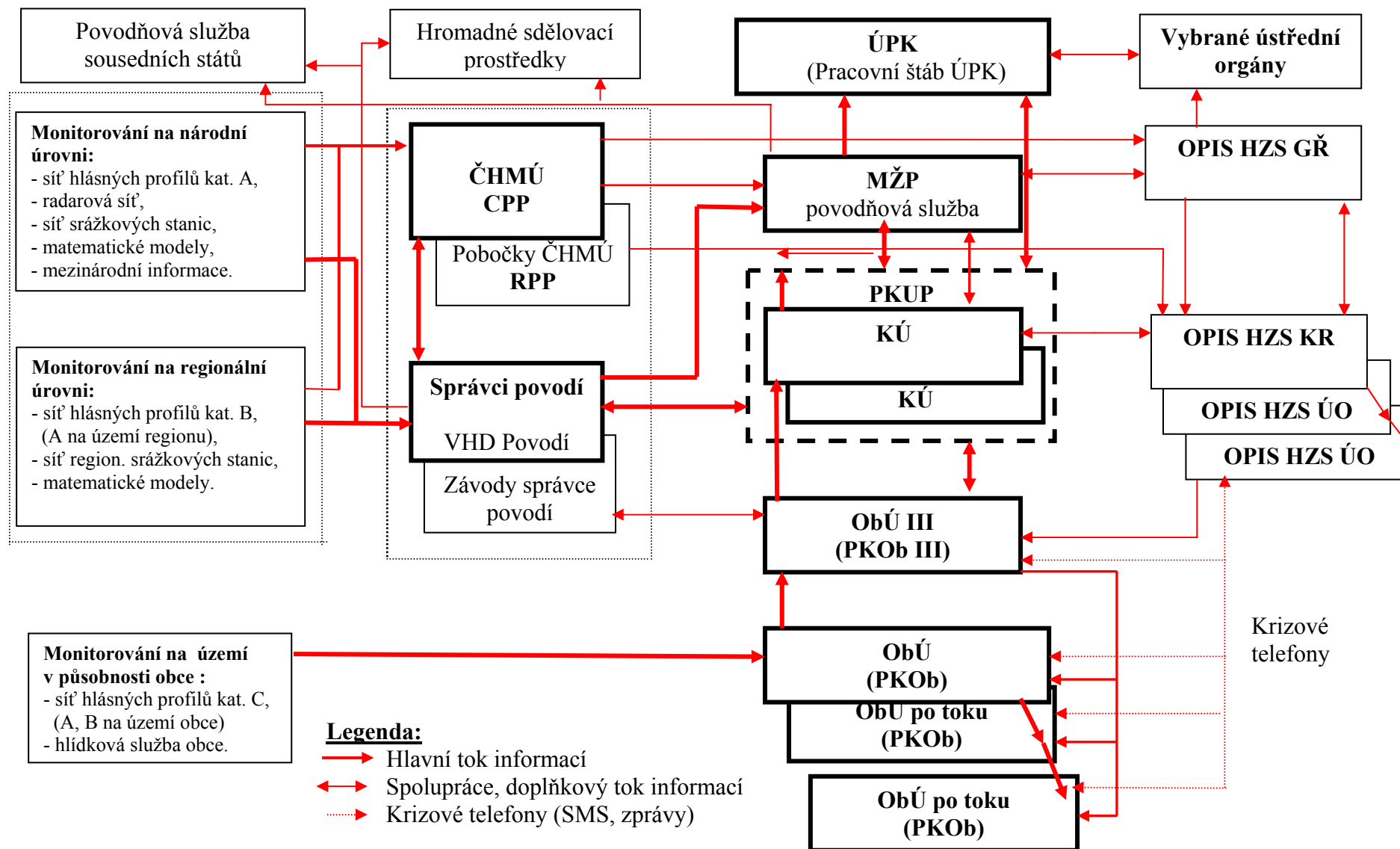

Schéma přenosu informací hlásné povodňové služby při zvláštních povodních

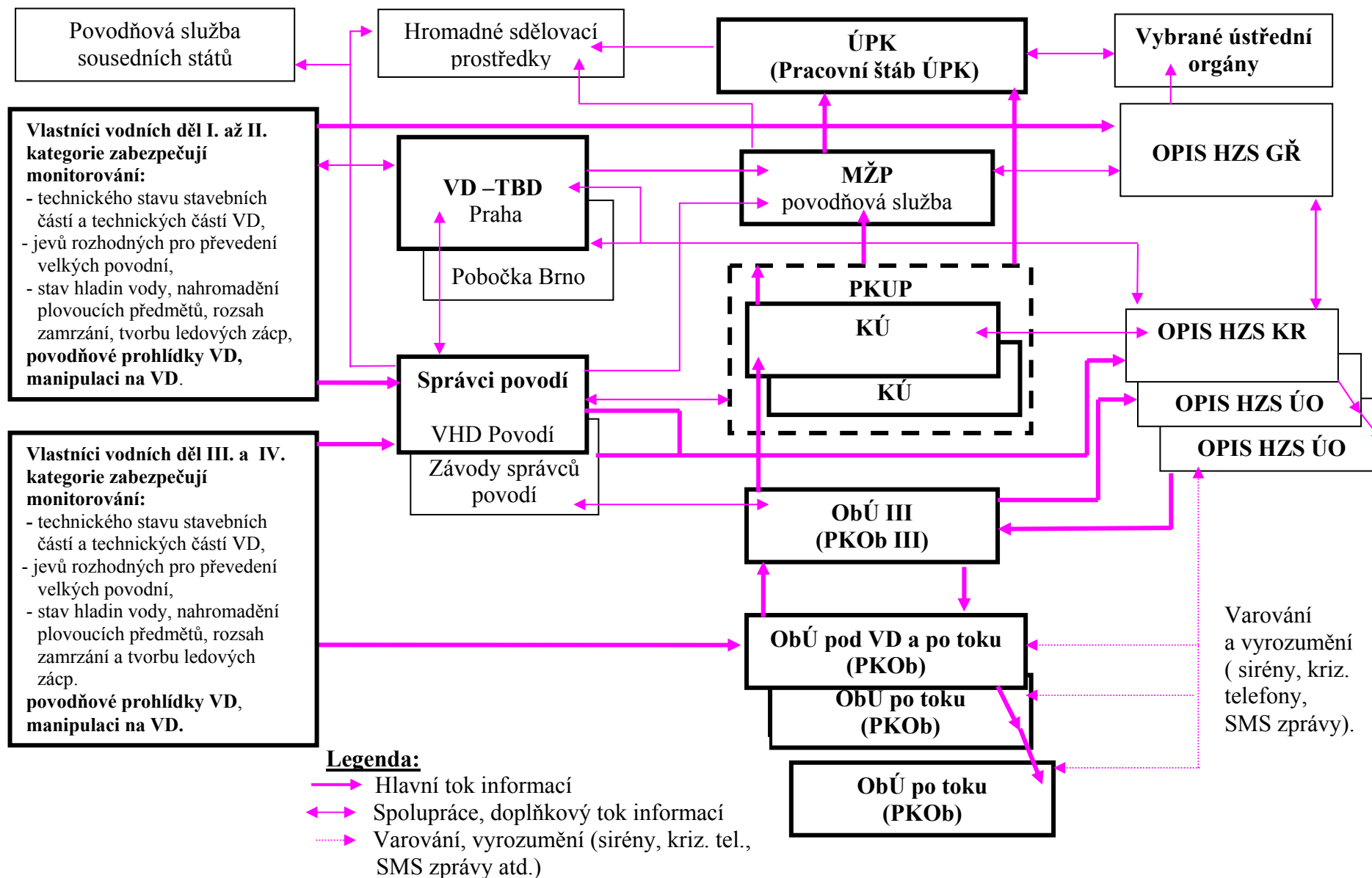

Schéma přenosu informací předpovědní povodňové služby

